

Miért szép?

KABÓCA SZÉKCSALÁD SZIKSZAI LÁSZLÓTÓL

Vajon hányféle széket lehet kapni? Talán nem túlzás, ha azt válaszoljuk: ezerfélé, mivel évről évre folyamatosan jelennek meg az újabb modellek. A nagy bútorbemutatókon minden, valamit magára adó tervező előrukkol egy székkal, de a pályakezdő belsőépítésszek is névjegyként teszik le székeiket az asztal mellé, mint ezt Szikszai László is tette a *Kabóca* nevű bútoregyüttessel. Ki mit tud, ez itt a kérdés, s ez könnyen eldönthető, a szék használhatóságát ugyanis azonnal megtapasztaljuk, ha beleülünk. S ha már a tervező meglepett bennünket egy újabb, ezeregyedik modellel, kérdezzünk rá, vajon szép-e az alkotása, illetve ha szép, miért szép?

Első pillantásra szembeüt: ezt a széket emberi használatra tervezték, ami kissé furcsa megállapításnak tűnhet. Azonban figyelembe véve korunk „minimal art” irányzatát, amely a derékszögű, merev ülőkékű széket hozta divatba, amiben leginkább egy gépember érezhetné jól magát, nos Szikszai László széke láthatóan az emberi test kontúrjait, vonalait és formáit követi. Olyan érzésünk támad, hogy ez a szék az emberi test meghosszabbítása, kiegészítése. Szakmailag fogalmazva a forma *antropomorfizáló*, azaz emberre vonatkozó.

Nézzük a szék háttámláját, szinte látjuk, hogyan simul bele a hátunk; a támla két irányban is meghajlított, s így finoman követi a test kontúrjait. Szép ez a forma, hasonlóan az ülőfelület kialakításához, ahol az autókban megszokott kényelmes, comb-alátá-

masztásos vonalvezetést követi a hajlított, merev rétegelt lemez. Kipróbálva szenzációs a szék ergonómiája, a kemény és sima ülőfelületen azonnal megtaláljuk a legkedvezőbb testhelyzetet.

A szék oldalnézete, a lábak kialakítása tovább erősíti ezt az „ember-szabású” karaktert, a széklábak finoman íveltek, s nem merevek, inkább dinamizmust idéznek fel: van valami élőlény jellege a kialakításnak, talán erre utal a „kabóca” elneve-

zés is. Az egységes, organikus formálás eredményeképp ez a szék felismerhetően karakteres lett, tehát a puszta használhatóságon túli értékkel is bír, ami nem hátrány az erős konkurenciában. A fiatal tervező jól startolt ezzel a munkával – csak így tovább!

Az egyszerűség is szép, figyeljük meg, milyen kevés formaelemből áll a bútor, s mennyire egyszerű technológiával készült: a bükkfa deszkából ki lett fűrészelve (marva) az ívelő forma, s erre a „pofonegyszerű” vázra hajlították rá az ülő-, illetve hátlapokat, rögzítésük ragasztásos módszerrel történt. A felületek is szépek, a világos színű bükkfa olajozott, majd viaszolt felületkezeléssel selymés fényű és kellemes tapintású.

Bátor dolog volt a tervező részéről az erős formakontrasztok vállalása is, mivel a szék keményen metszett kontúrja (oldalnézete) együtt jelenik meg a lágyan ívelő háttámlával és ülőfelülettel. Vajon nem lett volna szebb a szék, ha oldalirányban is legömbölyíti a formákat a tervező? Nem, mert ahol szükséges, ott puha a forma, ahol nem, ott keményen ível. Ezáltal a legélesebben rajzolódik ki a karaktere, ami érzelmi viszonyulást teremt a tárggyal kapcsolatosan. Sokaknak tetszik a szék, melyet szakmai díjak is jeleznek: az osztrák „Best furniture of Austria 1999” díját (Ausztria legjobb bútora, 1999) a *Kabóca* székcsalád nyerte el.

LISSÁK GYÖRGY
formatervező

